

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 16 maja 2025 r.

Pozycja 139

POSTANOWIENIE

z dnia 5 grudnia 2024 r.

Sygn. akt Ts 101/24

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bartłomiej Sochański,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 61 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) z art. 79 ust. 1; art. 79 ust. 1 w związku z art. 190 ust. 4; art. 79 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 1 i 2; art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 190 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 53 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym z art. 79 ust. 1; art. 79 ust. 1 w związku z art. 2; art. 79 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 79 ust. 1; art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- 3) art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym z art. 79 ust. 1, art. 79 ust. 1 w związku z art. 2; art. 79 ust. 1 w związku z art. 7; art. 79 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 79 ust. 1; art. 45 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 23 maja 2024 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżący 24 sierpnia 2020 r. wniósł do Trybunału Konstytucyjnego skargę konstytucyjną (sygn. Ts 123/20). Postanowieniem z 22 września 2023 r. Trybunał odmówił nadania jej dalszego biegu, stwierdziwszy, że skarżący nie usunął prawidłowo braku formalnego (nie udokumentował prawidłowo daty doręczenia mu ostatecznego orzeczenia), nie wskazał naruszonych praw oraz sposobu ich naruszenia, powołał także niewłaściwe wzorce kontroli. Postanowieniem z 25 kwietnia 2024 r. (sygn. jw.) Trybunał nie uwzględnił zażalenia skarżącego.

Powyższe rozstrzygnięcie (doręczone pełnomocnikowi skarżącego 17 maja 2024 r.) skarżący wskazał jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 21 czerwca 2024 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 4 lipca 2024 r.) wezwał skarżącego do poinformowania, czy od orzeczenia wskazanego w skardze jako ostateczne został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

W piśmie procesowym z 10 lipca 2024 r. (data nadania) skarżący poinformował, że w sprawie, w związku z którą wystąpił do Trybunału, nie został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

Skarżący zarzucił, że zakwestionowany w skardze art. 61 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) narusza prawo do „właściwego [sądu], którego skład jednoznacznie określa [a]rt. 190 ust. 5 Konstytucji”. Podkreślił, że wskazany przepis ustawy zasadniczej odnosi się do „wszelkich” orzeczeń i nie wprowadza żadnych wyjątków.

Zaskarżony art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK, rozumiany przez Trybunał „jako ograniczając[y] prawo do skargi konstytucyjnej wyłącznie do powołania w skardze zarzutów niezgodności zaskarżonego przepis[u] tylko i wyłącznie do wzorców wymienionych w Rozdziale II Konstytucji” narusza istotę skargi konstytucyjnej. Nie przewiduje bowiem możliwości wskazania jako wzorce kontroli np. art. 2 i art. 7 Konstytucji oraz norm prawa Unii Europejskiej. W ten sposób prawo do merytorycznego rozpoznania skargi staje się prawem fasadowym, a procedura jej rozpoznania nierzetelna.

Zakwestionowanemu w skardze art. 53 ust. 1 pkt 5 u.o.t.p.TK skarżący zarzucił naruszenie zasady demokratycznego państwa prawnego, a także prawa do skargi konstytucyjnej i rzetelnego sądu przez to, że pojęcie dokumentu ogranicza wyłącznie do „konwencyonalne[j] formy dokumentu «na papierze» zawierającego podpis własnoręczny wystawcy dokumentu”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, lub gdy braki formalne nie zostały usunięte w ustawowym terminie.

2. Skarga konstytucyjna jest szczególnym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności lub praw, naruszonych przez wydanie w sprawie skarżącego orzeczenia opartego na zaskarżonej normie. Przesłanki wniesienia skargi określa art. 79 ust. 1 Konstytucji i doprecyzowujące go przepisy u.o.t.p.TK. Skarga winna zatem spełniać wymogi formalne ujęte we wskazanych aktach normatywnych, a zarzuty w niej zawarte nie mogą być oczywiście bezzasadne.

3. Skarżący zakwestionował m.in. art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK, zgodnie z którym „Skarga konstytucyjna zawiera: wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego, i w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone”.

Naruszenia swych praw, w tym prawa do skutecznego złożenia skargi skarżący upatruje w takim rozumieniu powyższego przepisu, które uniemożliwia merytoryczne rozpoznanie skargi konstytucyjnej, bowiem jej podstawami są przepisy spoza rozdziału II

Konstytucji zatytułowanego: „Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela” oraz przepisy prawa międzynarodowego.

W odniesieniu do postawionych zarzutów Trybunał zwraca uwagę na to, że ograniczenie podstaw skargi wyłącznie do postanowień Konstytucji, i to tylko tych, które są dla skarżącego źródłem przysługujących mu wolności lub praw, wynika wprost z ustawy zasadniczej. Należy bowiem zauważyć, że zgodnie z jej art. 79 ust. 1 skargę konstytucyjną może wnieść każdy, czyje „konstytucyjne” wolności lub prawa zostały naruszone. Zakwestionowany w skardze art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK powtarza *in extenso* powyższe sformułowanie. Ograniczenie podstaw skargi do wszelkich wolności lub praw pod warunkiem, że mają one swoje źródło w Konstytucji (wyjątki stanowią prawo azylu i status uchodźcy – art. 56 Konstytucji), wynika więc bezpośrednio z treści wskazanych aktów normatywnych, a nie jednolitej i trwałej wykładni zaskarżonego przepisu, dokonywanej przez Trybunał na etapie wstępnej kontroli skargi. Należy także stwierdzić, że skoro zakwestionowany w skardze art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK jest zbieżny z treścią Konstytucji, to zarzuty sformułowane w skardze są oczywiście bezzasadne.

4. Oczywiście bezzasadne są także zarzuty sformułowane pod adresem art. 61 u.o.t.p.TK. W pierwszej kolejności Trybunał zauważa, że powyższy przepis nie był podstawą prawną orzekania przez Trybunał w składzie jednego sędziego. Należy zauważyć, że art. 61 ust. 1 zobowiązuje Prezesa Trybunału Konstytucyjnego do przekazania skargi wyznaczonemu sędziemu w celu jej wstępnego rozpoznania na posiedzeniu niejawnym. Ustęp 4 określa natomiast sytuacje, w których Trybunał w składzie jednego sędziego wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu. Podstawą orzekania przez Trybunał w składzie, który – jak zarzucił skarżący – narusza postanowienia Konstytucji, w tym w szczególności jej art. 190 ust. 5, był art. 37 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p.TK. W związku z tym zakwestionowany w skardze art. 61 ust. 1 i 4 u.o.t.p.TK, będący wprawdzie podstawą procedowania skargi, nie jest źródłem naruszenia postanowień Konstytucji, w szczególności jej art. 190 ust. 5, stwierdzającego, że orzeczenia Trybunału zapadają większością głosów.

Sformułowany w skardze zarzut niezgodności zaskarżonego przepisu z art. 190 ust. 5 Konstytucji opiera się ponadto na niewłaściwym rozumieniu zakresu zastosowania zasady orzekania przez Trybunał większością głosów. Wskazany przepis ustawy zasadniczej dotyczy orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego wydawanych już w toku merytorycznej kontroli konstytucyjności norm prawnych. Świadczy o tym choćby jego umiejscowienie w systematyce art. 190 Konstytucji, bezpośrednio po unormowaniach dotyczących charakteru prawnego, ogłaszania i skutków orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego (art. 190 ust. 1-4 Konstytucji). Tym samym należy przyjąć, że poza zakresem zastosowania art. 190 ust. 5 Konstytucji pozostają rozstrzygnięcia podejmowane przez Trybunał na etapie wstępnej kontroli skargi konstytucyjnej, przesądzającej dopiero o dopuszczalności poddania kontroli merytorycznej unormowań zakwestionowanych przez skarżącego (zob. postanowienie TK z 20 października 2014 r., sygn. Ts 244/14, OTK ZU 1/B/2015, poz. 101, a także w: L. Garlicki, *Komentarz do art. 190 [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Tom V*, red. L. Garlicki, Warszawa 2005, s. 35, podobnie: L. Jamróz, *Skarga konstytucyjna. Wstępne rozpoznanie*, Białystok 2011, s. 50).

Mając powyższe na względzie Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że analizowana skarga w zakresie, w jakim jej przedmiotem są art. 53 ust. 1 pkt 2 i art. 61 ust. 1 i 4 u.o.t.p.TK, jest oczywiście bezzasadna.

Wskazana okoliczność jest, zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK, podstawą odmowy nadania w tym zakresie rozpatrywanej skardze dalszego biegu.

5. Skarżący zakwestionował także art. 53 ust. 1 pkt 5 u.o.t.p.TK, zarzucając mu naruszenie standardów konstytucyjnych przez ograniczenie pojęcia dokumentu wyłącznie do formy „papierowej” opatrzonej podpisem jego wystawcy. Należy jednak zauważyć, że poddany kontroli Trybunału przepis zobowiązuje skarżącego do udokumentowania daty doręczenia mu ostatecznego orzeczenia, ale w żaden sposób nie definiuje pojęcia „dokumentu”. Powyższego pojęcia nie definiuje także dotychczasowe orzecznictwo Trybunału. Istotne jest również to, że sprawie, w związku z którą zostało zainicjowane niniejsze postępowanie, Trybunał odmówił nadania skardze dalszego biegu nie dlatego, że przedłożony dokument nie miał konkretnej formy, ale dlatego, że nie uwiarygadniał daty doręczenia orzeczenia.

Mając powyższe na względzie Trybunał stwierdza, że zakwestionowany art. 53 ust. 1 pkt 5 u.o.t.p.TK nie naruszył praw skarżącego w sposób przedstawiony w skardze konstytucyjnej. Złożony środek prawny nie spełnia więc warunku wynikającego z art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p.TK.

Wskazana okoliczność jest, zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, podstawą odmowy nadania w tym zakresie rozpatrywanej skardze dalszego biegu.

Wziąwszy pod uwagę powyższe, Trybunał postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.